18/04/2019

Τι νόημα μπορεί αλήθεια να έχει η ζωή μας, αν είμαστε εξελιγμένα ζώα και όχι εικόνες του Θεού;

/ Αγιορείτικα

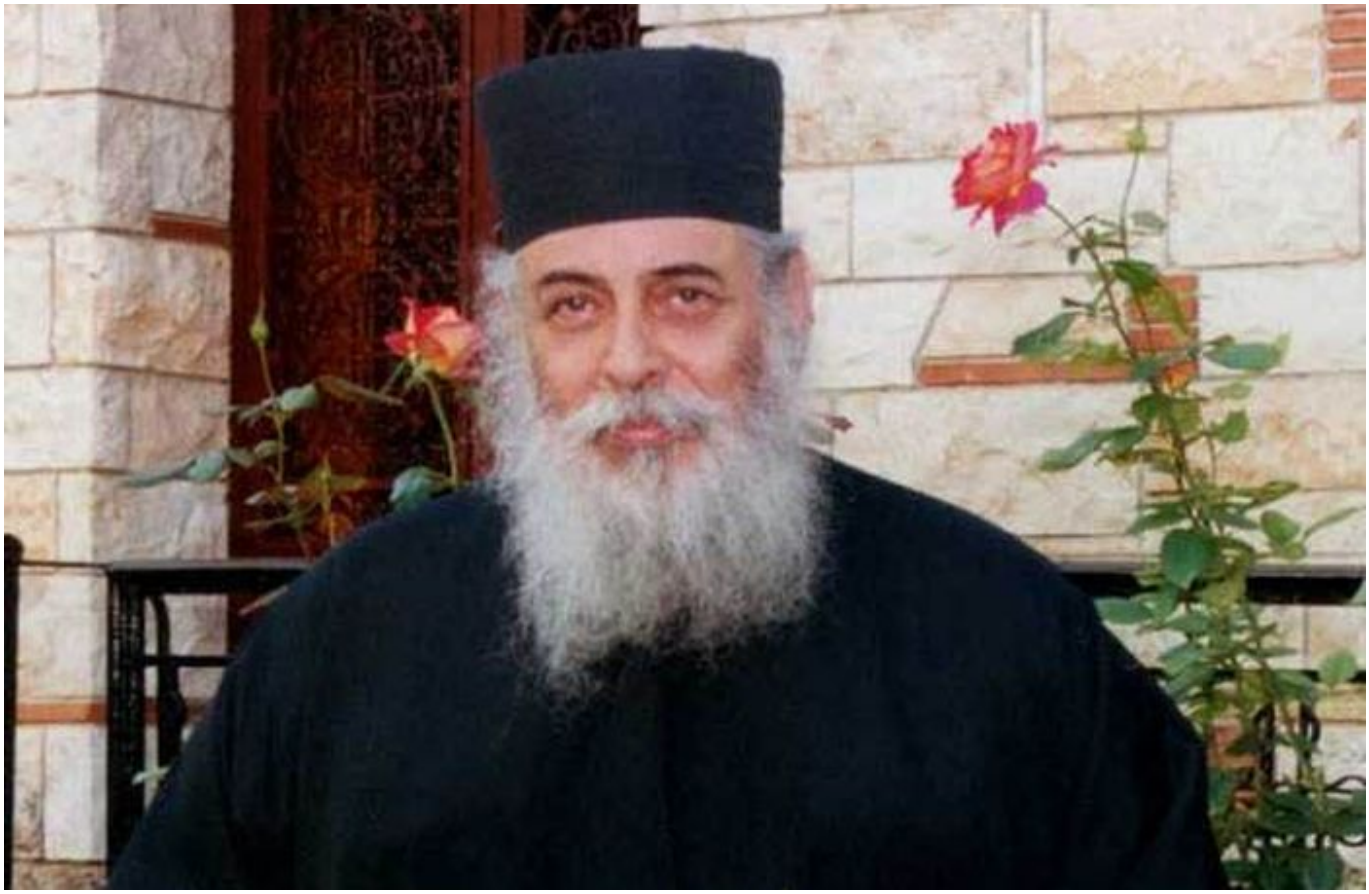

Γέροντας Γεώργιος Καψάνης, Προηγούμενος Ι.Μ. Οσίου Γρηγορίου († 2014)

Όσο καθαρίζεται ο άνθρωπος από τα πάθη, τόσο αποκτά τη δυνατότητα της αληθινής κοινωνίας με το Θεό και τα άλλα ανθρώπινα πρόσωπα.

Όσοι βλέπουν τον άνθρωπο ρομαντικά και εξωτερικά μεταθέτουν το κακό από τα πρόσωπα στην κοινωνία, γι’ αυτό και πρεσβεύουν ότι η βελτίωση της κοινωνίας θα φέρει και βελτίωση των προσώπων. Αλλά οι Ορθόδοξοι χωρίς να αρνούμεθα τη σημασία της κοινωνικής επιδράσεως στα πρόσωπα, δίνουμε την προτεραιότητα στη μεταμόρφωση του προσώπου διά της μετανοίας και της Θ. Χάριτος.

Είναι μεγάλη πλάνη να θέλουμε να αλλάξουμε την κοινωνία χωρίς να αγωνισθούμε, να αλλάξουμε τον εαυτό μας. Είναι τουλάχιστον αφελές να πιστεύουμε ότι η αλλαγή μερικών κοινωνικών θεσμών θα φέρει και την αλλαγή των ανθρώπων

χωρίς μετάνοια.

Ο άρρωστος άνθρωπος κάνει άρρωστες κοινωνίες και οι άρρωστες κοινωνίες αρρωσταίνουν χειρότερα τους ανθρώπους. Το να θεραπεύουμε τις κοινωνικές αρρώστιες χωρίς να θεραπεύσουμε την προσωπική αρρώστια, αποτελεί μετάθεση του προβλήματος, άρνηση της αποδοχής της προσωπικής μας ευθύνης, υπεκφυγή από τη μετάνοια, κατάφαση στον εγωισμό μας, απροθυμία να δούμε τον πραγματικό μας εαυτό. Είναι χαρακτηριστικό ότι ο Κύριος έθεσε την προσωπική μετάνοια σαν προϋπόθεση για τη συμμετοχή στη Βασιλεία Του.

Δεν πρέπει επίσης να παραγνωρίζεται το έργο του διαβόλου στη διάλυση των προσώπων και των κοινωνιών και στην επικράτηση του κακού. Η ανθρωπιστική απλούστευση των κοινωνικών προβλημάτων αρνείται την ύπαρξη του διαβόλου. Αντίθετα, στο Ευαγγέλιο και στη χριστιανική εμπειρία φανερώνεται η έκταση των διαβολικών ενεργειών σε πρόσωπα και κοινωνικές καταστάσεις και η ανάγκη αγώνος κατά του διαβόλου, αποταγής και εξορκισμού των πονηρών πνευμάτων. Έργο των χαρισματούχων ιερωμένων μοναχών και λαϊκών είναι η διάκριση των πνευμάτων, για να μην πέφτει ο Χριστιανός στις παγίδες που του στήνει ο πονηρός, όταν εμφανίζεται με το προσωπείο του καλού.

Τονίσαμε τη δύναμη των αντιθέτων αντιευχαριστιακών και αντικοινωνικών δυνάμεων όχι για να δείξουμε την αδυναμία υπερνικήσεώς τους, αλλά την ανάγκη να λαμβάνονται υπ’ όψιν από τον αγωνιζόμενο Χριστιανό. Ο Χριστός νίκησε τις δυνάμεις αυτές και ο Χριστιανός μπορεί με τη δύναμη του Χριστού και τη συνεργασία της Θείας Χάριτος να συμμετάσχει στη νίκη αυτή του Χριστού.

Στο σημείο αυτό διαφοροποιείται ριζικά ο χριστιανικός κοινωνικός αγώνας από κάθε άλλο αγώνα. Η κοινωνία που θέλουν να δημιουργήσουν τα ουμανιστικά συστήματα (ιδεαλιστικά και υλιστικά) είναι ανθρωποκεντρική. Η κοινωνία των χριστιανών είναι Θεανθρωποκεντρική. Αλλά και τα μέσα των ουμανιστών είναι ανθρώπινα. Των χριστιανών Θεανθρώπινα. Στη βάση δηλαδή του χριστιανικού κοινωνισμού βρίσκεται η ταπείνωση. Ενώ στην βάση του ουμανιστικού κοινωνισμού η υπερηφάνεια, η αυτάρκεια, το κλείσιμο από το Θεό. Πρόκειται για την επανάληψη της ίδιας της αμαρτίας του Αδάμ: Η επιδίωξη της θεώσεως χωρίς το Θεό.

Ίσως να μην είναι τυχαίο ότι και τα δύο αυτά ουμανιστικά συστήματα με τις εφαρμογές τους στην οικονομία (καπιταλισμός, κομμουνισμός) γεννήθηκαν στην αιρετική δύση, στην οποία προηγήθηκε ο θρησκευτικός ανθρωποκεντρισμός του «αλαθήτου» Πάπα και του Filioque. Ας σκεφθούν στο θέμα αυτό οι Ορθόδοξοι ή πρώην Ορθόδοξοι που αβασάνιστα αρνούνται την ορθόδοξη παράδοσή μας,

συνήθως από άγνοια, για να προσκολληθούν στα δυτικά συστήματα.

Ο ανθρώπινος μόνο χαρακτήρας του μη χριστιανικού κοινωνισμού, του αφαιρεί τη δυνατότητα να δώσει ειρήνη στην ψυχή του ανθρώπου, γιατί τον αφήνει ασυμφιλίωτο με τον Ουράνιο Πατέρα του, και γι’ αυτό ανέστιο. Ας θυμηθούμε το λόγο του Αγίου Αυγουστίνου, που εκφράζει ανθρωπολογική εμπειρία: «Μας έπλασες Κύριε για Σένα και η καρδιά μας είναι ανήσυχη ως ότου αναπαυθεί κοντά Σου».

Τα άθεα κοινωνικά συστήματα βοηθούν να λύσουμε μερικά κοινωνικά και οικονομικά προβλήματα, αλλά όχι να συναντήσουμε αληθινά και ουσιαστικά το Θεό και τον άνθρωπο. Δεν απαντούν ικανοποιητικά στα υπαρξιακά μας ερωτήματα και ιδίως στο κεντρικό πρόβλημα του θανάτου. Ο κόσμος τακτοποιείται ωραία για να πεθάνει. Αν και τα συστήματα αυτά, και ιδίως ο μαρξισμός, χαρακτηρίζονται από ένα έντονο εγκόσμιο μεσσιανισμό, στην πραγματικότητα δεν «μετάγουν εκ του θανάτου εις την ζωήν», και γι’ αυτό δημιουργούν ανθρώπους τραγικούς, χωρίς ελπίδα. Η έντονη μάλιστα ανθρωπιστική ή και επιχειρηματική δράση κάποτε είναι το αποτέλεσμα της προσπάθειας να ξεχάσουμε το βασικό μας πρόβλημα, το πρόβλημα του θανάτου, και να λυτρωθούμε από το άγχος, το κενό και την πλήξη που σημαδεύει τη ζωή τη χωρισμένη από την πηγή της, τον Τριαδικό Θεό.

Γι’ αυτό και τα συστήματα αυτά, παρά τις καλές και αγνές προθέσεις πολλών ευγενών ανθρώπων που αγωνίζονται και θυσιάζονται για τα ιδεώδη τους, στο βάθος είναι κατά του ανθρώπου. Εν ονόματι μιας καλύτερης και δικαιότερης κοινωνίας εμποδίζουν τον άνθρωπο από την πλήρη θεανθρώπινη κοινωνία, που μόνη τελικά αναπαύει και ολοκληρώνει τη φύση του, τον εγκλωβίζουν στις περιορισμένες διαστάσεις ενός κλειστού μηχανοκρατουμένου απρόσωπου υλιστικού σύμπαντος, του στερούν τη θέα του Ουρανού. Τί νόημα μπορεί αλήθεια να έχει η ζωή μας, αν είμαστε εξελιγμένα ζώα και όχι εικόνες του Θεού; Αν είμαστε καταδικασμένοι μελλοθάνατοι, χωρίς δυνατότητα μεθέξεως στην αιώνια ζωή του Θεού;